

Mateusz Kamionka

Sumski Uniwersytet Państwowy; Instytut Międzynarodowego Prawa, Europejskiego i Porównawczego
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; Zakład Studiów Polsko-Ukraińskich WSMiP

 <https://orcid.org/0000-0002-7316-145X>

 mattkamionka@gmail.com

WPŁYW WOJNY NA UKRAINIE NA TRENDY PORTALU SPOŁECZNOŚCIOWEGO TIKTOK

TRENDS ON THE TIKTOK SOCIAL NETWORK AFFECTED BY WAR IN UKRAINE

DOI: 10.24917/ycee.9636

Abstrakt:

TikTok obecnie jest jednym z najszybciej rozwijających się portali społecznościowych na świecie. Coraz większą popularność zyskuje u najmłodszych użytkowników. Platforma ta dzięki swojej funkcji dodawania krótkich filmów jest narzędziem do tworzenia relacji wojennych przez najmłodszych, ale też właśnie tam możemy znaleźć liczne ślady świadczące o dezinformacji i wpływie wojny hybrydowej. W artykule zostały przeanalizowane najpopularniejsze posty zawierające znacznik (hasztag) #Ukraina w trzech różnych językach (angielskim, ukraińskim i rosyjskim). Autor zastosował metody badawcze: autoetnograficzną, studium przypadku oraz analizę źródeł zastanych. Celem badania było wykazanie, czy w najpopularniejszych trendach/postach w portalu TikTok z hasztagiem „Ukraina” w trzech językach znajduje się kontakt związany z wojną w Ukrainie oraz czy treść ta może posiadać znamiona dezinformacji wymierzonej w użytkowników tego popularnego wśród młodzieży portalu społecznościowego. Badania potwierdziły powyższe tezy, najpopularniejszymi postami są te związane z wojną w Ukrainie, a część treści jest nieprawdziwa i posiada znamiona dezinformacji.

Słowa kluczowe: TikTok, młodzież, fake news, wojna hybrydowa, wojna w Ukrainie

Abstract:

TikTok is currently one of the fastest growing social networking sites in the world, and it is gaining more and more popularity among the youngest users. This platform, thanks to its function of adding short films, is also a tool for creating war reports by the young, but it is also the place where we can find numerous traces of disinformation and the impact of hybrid warfare. The article analyzes the most popular posts containing the Ukraine tag in three different languages (English, Ukrainian and Russian). In the article, the author used research methods: autoethnographic, case study and desk research. The goal of the study was to show whether the most popular trends/posts on the TikTok portal with the hashtag “Ukraine” in three languages contain content related to the war in Ukraine, and whether this content may have signs of disinformation aimed at users of this popular social networking portal for young people. The research confirmed the above theses, the most popular posts are those related to the war in Ukraine, and some of the content is untrue and has signs of disinformation.

Keywords: TikTok, youth, fake news, hybrid war, war in Ukraine

Wstęp

Niezaprzeczalnie portal TikTok jest obecnie jednym z najszybciej rozwijających się platform społecznościowych na świecie. Największą zaś popularnością cieszy się wśród młodzieży. Od momentu rozpoczęcia wojny totalnej między Rosją a Ukrainą to także tam przechodzi front walki informacyjnej. O jego popularności świadczy też fakt, że w pierwszych dniach konfliktu prezydent Ukrainy – Wołodymyr Zełenski – zaapelował do „TikTokerów” jako grupy, która może pomóc w zakończeniu wojny. Przede wszystkim swoje przemówienie skierował do obywateli Rosji korzystających z tej platformy (Dang, Culliford, 2022). Ponadto to właśnie TikTok od momentu wybuchu wojny stał się miejscem najszybszej wymiany informacji między użytkownikami. Jego formuła krótkich filmów jest idealna do prezentowania relacji wojennych, co niewątpliwie tworzy z każdego młodego Ukraińca amatora-reportera wojennego. Coraz częściej największe światowe agencje prasowe korzystają z amatorskich filmów dodanych właśnie na tę platformę. Ponadto, jak się zdaje, zapotrzebowanie na filmy o tematyce toczącej się wojny przez ostatnie miesiące jest ogromne. W ciągu ośmiu dni, to jest między 20 a 28 lutego 2022 roku, liczba wyświetleń filmów oznaczonych hasztagiem #ukraine wzrosła z 6,4 miliarda do 17,1 miliarda – co daje 1,3 miliarda wyświetleń dziennie, czyli 928 000 na minutę. Treść oznaczona #Україна, Ukraina pisana cyrylicą (w języku rosyjskim), jest prawie tak samo popularna – z 16,4 miliardami wyświetleń na dzień 28 lutego 2022 roku (Stokel-Walker, 2022).

W artykule zostaną przeanalizowane najpopularniejsze posty z hasztagiem #Ukraine w trzech językach (angielskim, ukraińskim oraz rosyjskim), aby pokazać, jakie trendy są obecnie na tym portalu najpopularniejsze i wyszukiwane przez użytkowników. Oczywiście wybrane zostały znaczniki z treścią „ukraińską” (hasztag), ale biorąc pod uwagę, że w spisie są też posty nie dotyczące wojny, nieoczywiste było, że to

właśnie te o tematyce wojennej będą najbardziej popularne na platformie. Autor przede wszystkim pragnie przeanalizować najpopularniejsze posty pod względem ich potencjalnego niebezpieczeństwa dla najmłodszych użytkowników i tzw. fake newsów i potwierdzić dwie postawione tezy:

- aktualnie w najpopularniejszych trendach/postach ze znacznikiem „Ukraine” (w trzech językach) to właśnie контент związany z konfliktem zbrojnym jest najpopularniejszy;
- w powyższej treści znajdują się nieprawdziwe informacje, które mogą mieć znamiona dezinformacji.

TikTok a młodzież

TikTok to bezpłatna platforma społecznościowa, która umożliwia tworzenie, udostępnianie i oglądanie krótkich klipów. Aplikacja jest popularna wśród tańców „wirusowych”, scen z gwiazdami show-biznesu oraz jest kreatywną i zabawną platformą dla nastolatków. W polskim dyskursie naukowym jest to platforma praktycznie niezbadana i tylko nieliczne prace odwołują się do tej tematyki (Sawicka, 2021; Juda, 2021). W 2022 roku TikTok posiadał 1,5 miliarda aktywnych użytkowników, dzięki czemu stał się szóstą najbardziej popularną platformą społecznościową na świecie. Według tych samych badań Polska klasyfikuje się na trzecim miejscu na świecie pod względem statystycznego czasu w ciągu dnia, jaki użytkownik spędza na oglądaniu kontentu – wynosi on 68 minut (Ruby, 2022). Wynik ten potwierdza także już stosunkowo dawny raport (26 wrzesień – 12 październik 2019 roku) przygotowany przez agencję reklamową OpenMobi. Według niego statystycznie 57% użytkowników spędza na TikToku ponad godzinę dziennie. Warto zauważyć, że badania zostały przeprowadzone na użytkownikach TikToka, z których tylko 12% było osobami pełnoletnimi. Mimo że w zasadach społeczności sam koncern przekonuje, że „w pełni korzystać z TikToka mogą osoby powyżej 13 roku

życia” oraz że „aktywnie usuwamy konta, w przypadku których istnieje podejrzenie, że użytkownicy są poniżej tego wieku” (*Zasady Społeczności...*, 2022), to w badaniach agencji uczestniczyło aż 67% osób poniżej 13 roku życia. Świadczy to nie tylko o tym, że TikTok nie wywiązuje się starannie ze zobowiązań zawartych w swoim regulaminie, ale również o tym, iż kontent może trafić do najmłodszej grupy młodzieży, która jest podatna na fake newsy i obcą propagandę. Według badań aż 30% wszystkich użytkowników TikToka na świecie to osoby poniżej 18 roku życia (Ruby, 2022). O niebezpieczeństwie czekającym na dzieci na platformie TikTok pisze również Patrycja Czerny z serwisu nano.pl (Czerny, 2021).

Warto też podkreślić, że aplikacja TikTok jest również potencjalnie niebezpieczna pod kątem jej użytkowania. Według specjalistów kody źródłowe znacznie wychodzą poza potrzeby aplikacji i mogą same pobierać z sieci pliki czy udostępniać prywatne informacje użytkowników, jak na przykład smsy (Kuśmirek, 2022). Najbardziej jednak interesująca pod względem treści artykułu jest kwestia wojny hybrydowej i jej wpływu na młodzież. Jak podaje specjalista branżowy, Tomasz Szwał, „TikTok jest miejscem szczególnie dotkniętym dezinformacją. W 2022 roku sytuacja powtórzyła się w związku z rosyjską agresją skierowaną przeciwko Ukrainie. Również właśnie w tym serwisie społecznościowym jak grzyby po deszczu wyrosły filmy z propagandą uzasadniającą niesprovokowany atak czy mające przypomnieć Polakom o wydarzeniach historycznych, w wyniku których powinniśmy przyjąć stronę agresora. W tego typu publikacjach wręcz roi się od nawiązań do wydarzeń na Wołyniu, UPA, Bandery i wszystkiego tego, co powinno sprawić, że zrezygnujemy z pomagania uchodźcom. Oczywiście, wszystko utrzymane w konwencji pseudopatriotyzmu, walki o rzekome dobro ojczyzny i obrony katolickich wartości” (Szwał, 2022). Tym samym niezwykle ważna jest chociaż częściowa analiza najpopularniejszej treści na platformie, która potencjalnie może narażać dzieci i młodzież na wpływ dezinformacji.

Analiza trendów

W artykule autor pragnie przeanalizować pięć najbardziej popularnych postów z hasztagami napisanymi w trzech językach – angielskim: „Ukraine”, ukraińskim: „Україна” oraz rosyjskim: „Украина”. Analiza kontentu została zakończona 8 grudnia 2022 roku i to właśnie z tego dnia pochodzą będąc poniższe wyniki zbiorcze. Podstawowymi metodami badawczymi były: metoda autoetnograficzna (wyznaczająca jednocześnie perspektywę artykułu), studium przypadku (ang. *case study*) oraz analiza źródeł zastanych (ang. *desk research*).

Posty w języku angielskim mające właśnie ten znacznik zostały wyświetlone w serwisie TikTok ponad 67,4 mld razy, tym samym najbardziej popularne mają nawet parudziesięciomilionowe zasięgi. Tak więc numerem jeden wśród popularności postów w języku angielskim jest post użytkowniczki Martavasyuta, która dodała film przedstawiający atak powietrzny na Kijów i obronę przeciwlotniczą ukraińskiej stolicy¹. Film „serduszkem” nagrodziło ponad 9,4 mln użytkowników, a komentarze pozostawiło ponad 131 tys. osób. Kolejnym filmem w rankingu popularności jest film użytkownika Polakniko przedstawiający liderów krajów, które są według autora sojusznikami względem Ukrainy i Rosji². Film posiada 8,1 mln „serduszek” i ponad 199 tys. komentarzy, co – jak się zdaje – jest problematyczne. Autor nie ujawnia powodu, dla którego wybrał właśnie te kraje. Post mimo swoich zasięgów może być uznany jako błędny. Autor sugeruje, iż takie kraje jak Wietnam, Kazachstan czy Mongolia są państwami sojuszniczymi Rosji.

¹ https://www.tiktok.com/@martavasyuta/video/7068478605428346117?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

² https://www.tiktok.com/@polakniko/video/7064987416897146117?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

Uznał zaś, że Węgry są krajem jednoznacznie wspierającym Ukrainę.

Trzeci najbardziej popularny post ze znacznikiem „Ukraine” to film przedstawiający pożegnanie żołnierzy ukraińskich ze swoimi żonami³. Film zebrał 7,6 mln „serduszek” oraz tylko 22,7 tys. komentarzy.

Film użytkownicy Valerisssh pokazuje natomiast typowy dzień „z życia w bunkrze” – jak opisuje go autorka. Zdobył on 6,8 mln „serduszek” i ponad 34,4 tys. komentarzy.

Interesujący jest także materiał, który otrzymał 6,4 mln „serduszek” i ponad 79,9 tys. komentarzy. Autor Dylan.page opisuje powód, dla którego Ukraina nie otrzymała pomocy militarnej czynnej od krajów zachodu⁴. Mimo że większość informacji, jakie podaje autor, są wiedzą potoczną, to jednak znajdują się w nich też błędy, na przykład między 42 a 46 sekundą. Pokazuje on mapę krajów NATO, ale jest ona nieaktualna i nie uwzględnia członkostwa Północnej Macedonii, która od 2020 roku należy do sojuszu (Lechert, 2020). Z filmu ponadto można dowiedzieć się, że potencjalna pomoc Ukrainie to początek wojny nuklearnej, co powoduje, według autora, że „nikt nie pomoże Ukrainie”. Filmik jest niebezpieczny dla użytkowników portalu ze względu na to, że jego autor nie jest specjalistą w kwestiach międzynarodowych, a opisuje bardziej aktualne wydarzenia ze świata w potoczny sposób. Podtekst filmu natomiast jednoznacznie zniechęca do wsparcia Ukrainy.

Posty ze znacznikiem „Україна” (język ukraiński) posiadają 32,8 mld wyświetleń, co stanowi połowę wyników angielskojęzycznego hasztagu. Najbardziej popularnym postem jest ten autorstwa

³ https://www.tiktok.com/@cheddygrace/video/7068502149226925339?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

⁴ https://www.tiktok.com/@dylan.page/video/7068563399923322117?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

Ghost.charly. Przedstawia on prawdopodobnie dwóch tańczących żołnierzy Ukraińskich Sił Zbrojnych. Zebrał 6,3 mln „serduszek” i 76,5 tys. komentarzy⁵. Warto zauważyć, że wszelkiego rodzaju tańce na platformach społecznościowych są niezwykle popularne i często wykorzystywane w celach marketingowych (Tkachenko, 2013).

Drugim najbardziej popularnym postem jest krótki film użytkownicy __yulik. Przedstawia niemowlę wybierające sobie ubranie. Posiada on 5,4 mln „serduszek” i 15 tys. komentarzy⁶. Jest to pierwszy filmik z niewojennym kontentem.

Kolejny film użytkownika Plegg4 również niezwiązany jest z wojną w Ukrainie i przedstawia spotkanie trójki młodzieży⁷. Filmik polubiło 2,9 mln użytkowników, posiada on 15,9 tys. komentarzy.

Czwartym filmem w rankingu popularności jest post, który zdobył 2,6 mln „serduszek” i ponad 31,9 tys. komentarzy. Przedstawia on porównanie prezydenta Federacji Rosyjskiej Putina i prezydenta Ukrainy Zeleńskiego⁸, gdzie tego drugiego przedstawiono jako przebojowego i dynamicznego.

Piąty film autorstwa użytkownika You_are_kings zdobył 2,3 mln „serduszek” i 2803 komentarzy. On także nie jest związany z wojną i przedstawia wręczenie prezentu przypadkowo spotkanej parze⁹.

⁵ https://www.tiktok.com/@ghost.charly/video/7118410676342738182?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

⁶ https://www.tiktok.com/@__yulik/video/7119120124463860998?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

⁷ https://www.tiktok.com/@plegg4/video/7097613552814525702?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

⁸ https://www.tiktok.com/@lifestyleauroras/video/7069871738867240197?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

⁹ https://www.tiktok.com/@you_are_kings/video/7032286801154952454?is_from_webapp=1&sender_

W języku rosyjskim natomiast znacznik „Украина” wyświetlony był ponad 58,2 mld razy. Najpopularniejszym postem okazał się film użytkownika Green.se, gdzie przedstawiono zdjęcia czterech prezydentów: Zelenkiego, Putina, Macrona oraz Bidena przy akompaniamencie popularnej rosyjskiej biesiadnej piosenki czterech przyjaciół (Дворовые Песни..., 2016). W celu zrozumienia sensu piosenki należy w pewnym sensie wywodzić się z kręgu kulturalnego Rosji i nie chodzi tutaj tylko o język i lirykę, ale o sens przyspiewki. Mianowicie, czwarty z „pijaczków”, o których opowiada przyspiewka, zawsze wychodził najlepiej, to on przyprowadził czołg na napad na bank (inni: nóż, pistolet, automat), to on oskarżył kolegów w sądzie (otrzymali odpowiednio 1, 2 i 3 lata pozbawienia wolności) i to on ostatecznie pogrzebał swoich towarzyszy. Autor postu Prezydenta Putina stawia jako czwartego z „przyjaciół”, co sugeruje wyższość nad innymi przywódcami ukazanymi na zdjęciach. Post posiada 2,8 mln polubień i 2,4 tys. komentarzy¹⁰.

Drugim filmem jest post autorstwa Alex_kill_smail, który polubiło 2,5 mln użytkowników, a komentarze umieściło 18,4 tys. Post przedstawia ukraińskiego żołnierza jedzącego na froncie rację żywnościową pod wrogim ostrzałem artyleryjskim¹¹.

Trzecim filmikiem autorstwa Green.se jest post ukazujący sojuszników Rosji oraz Ukrainy. Mimo posiadania 2,2 mln polubień i 95,1 tys. komentarzy jest pełen błędów merytorycznych¹². Do najważniejszych z nich należą: przedstawienie

device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022),

¹⁰ https://www.tiktok.com/@green.se/video/7069797404593196289?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

¹¹ https://www.tiktok.com/@alex_kill_smail/video/7106810554106350854?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

¹² https://www.tiktok.com/@green.se/video/7069115981104254210?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

lidera Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej – Kim Dzond Una – jako lidera Chińskiej Republiki Ludowej, przedstawienie Roberta Koczariana jako urzędującego prezydenta Armenii (był on nim w latach 1998–2008), sugerowanie, że Republika Włoska (która znajduje się w NATO i UE) wspiera Federację Rosyjską w konflikcie w Ukrainie. Autor sugeruje również, że „państwo” Czeczenia wspiera Rosję (jest to subiekt Federacji Rosyjskiej, a nie niezależny podmiot międzynarodowy).

Czwarty film posiadający 2,2 mln „serduszek” i ponad 23 tys. komentarzy niezwiązany jest z wojną, ale opisuje sposób wykonywania tatuażu¹³.

Ostatni analizowany post użytkownika Vladymirfedorov przedstawia żołnierza ukraińskich sił zbornych jedzącego batonika w momencie przelotu – prawdopodobnie wrogiego – samolotu w pobliżu¹⁴. Post otrzymał ponad 2 mln polubień oraz 8500 komentarzy. Jak widać dwa z pięciu najpopularniejszych postów z hasztagiem „Украина” w języku rosyjskim przedstawia żołnierza ukraińskich Sił Zbrojnych. Prawdopodobnie to dzięki popularności znaczników wśród rosyjskojęzycznych użytkowników TikToka z Ukrainy posty te cieszą się taką popularnością.

Warto również zauważyć pewną prawidłowość (tabela 2). Mimo że hasztag Ukraina w języku angielskim użytkownicy wyświetlili tylko ponad 15% więcej razy niż w języku rosyjskim, liczba polubień kontentu (liczba serduszek) jest mniejsza o prawie 70%. Może to świadczyć o tym, że użytkownicy w Rosji (lub rosyjskojęzyczni) posty widzą, ale na nie nie reagują zupełnie lub pokazują nijako dezaprobatę dla tej treści. Co ciekawe, ponad 65% wszystkich komentarzy zostawionych

¹³ https://www.tiktok.com/@ndk.kdn/video/7132800084185582853?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

¹⁴ https://www.tiktok.com/@vladymirfedorov/video/7167386950721129733?is_from_webapp=1&sender_device=pc&web_id=7158042788575299077 (dostęp: 10.12.2022).

Tabela 1

Analiza zasięgów i treści postów

Post	Tematyka związana z wojną w Ukrainie tak/nie	Czy post wprowadza użytkownika w błąd, podając nieprawdziwą wiedzę	Liczba serduszek (polubień)	Liczba komentarzy
Post 1 Ang. – Ukraine	Tak	Nieweryfikowalne*	9,4 mln	131,1 tys.
Post 2 Ang. – Ukraine	Tak	Tak	8,1 mln	199,8 tys.
Post 3 Ang. – Ukraine	Tak	Nieweryfikowalne	7,6 mln	22,7 tys.
Post 4 Ang. – Ukraine	Tak	Nieweryfikowalne	6,8 mln	34,3 tys.
Post 5 Ang. – Ukraine	Tak	Tak	6,4 mln	79,9 tys.
Post 1 Ukr. – Україна	Tak	Nieweryfikowalne	6,3 mln	76,5 tys.
Post 2 Ukr. – Україна	Nie	Nieweryfikowalne	5,4 mln	15 tys.
Post 3 Ukr. – Україна	Nie	Nieweryfikowalne	2,9 mln	15,9 tys.
Post 4 Ukr. – Україна	Tak	Nieweryfikowalne	2,6 mln	31,9 tys.
Post 5 Ukr. – Україна	Nie	Nieweryfikowalne	2,3 mln	2803
Post 1 Rus. – Украина	Tak	Tak	2,8 mln	23,9 tys.
Post 2 Rus. – Украина	Tak	Nieweryfikowalne	2,5 mln	18,4 tys.
Post 3 Rus. – Украина	Tak	Tak	2,2 mln	95,1 tys.
Post 4 Rus. – Украина	Nie	Nieweryfikowalne	2,2 mln	23,1 tys.
Post 5 Rus. – Украина	Tak	Nieweryfikowalne	2 mln	8 500

* autor nie jest w stanie ocenić, czy dodany post jest autentyczny, tj. np. nagrany na linii frontu itp.

Źródło: badania własne

Tabela 2

Porównanie sumaryczne liczby polubień i komentarzy 5 najpopularniejszych postów w analizowanych językach z danym hasztagiem na dzień 08.12.2022

	Ilość wyświetleń postów z hasztagiem	Ilość polubień sumarycznie 5 najpopularniejszych postów z hasztagiem	Ilość komentarzy sumarycznie 5 najpopularniejszych postów z hasztagiem
Ukraine (ang.)	67,4 mld	38,3 mln	467 tys.
Україна (ukr.)	32,8 mld	19,5 mln	142,1 tys.
Украина (rus.)	58,2 mld	11,7 mln	169 tys.

Źródło: badania własne

przez użytkowników dla trzeciego najbardziej popularnego posta w języku rosyjskim to polemika z jego autorem, bez tego wskaźnika widać, że liczba komentarzy jest dwa razy mniejsza niż komentarzy pod ukraińską treścią (przy praktycznie 2 razy mniejszych zasięgach) i ponad 6 razy mniejsza niż pod kontentem angielskojęzycznym.

Podsumowanie

Platforma TikTok to obecnie jeden z najbardziej popularnych portali społecznościowych w Internecie. Sympatią darzą ją przede wszystkim najmłodszy użytkownicy wirtualnej rzeczywistości. Nie jest to jednak bezpieczne miejsce. Jak relacjonują

specjalistyczne serwisy, z jednej strony może potencjalnie służyć do wykradania danych. Z drugiej jednak strony, przez słabą moderację i wpływ obcych służb, to właśnie tam młodzież może być narażona na dezinformację. Jak pokazały przeprowadzone badania, posty zawierające znacznik „Ukraina” w różnych językach trafiły do milionów użytkowników i wyświetlone są miliardy razy. Najpopularniejsze są te z angielskim znacznikiem, następnie rosyjskim i ukraińskim. Jednak pod postami w języku rosyjskim mimo dużej liczby wyświetleń znajduje się najmniej reakcji użytkowników, tj. komentarzy czy polubień. Miliardy odsłon to niesamowity wpływ informacyjny na użytkowników, szczególnie tych najmłodszych, którzy z racji wieku nie mogą odróżnić informacji prawdziwej od fałszu. Niektóre z analizowanych filmów były jednoznacznie nieprawdziwe i wprowadzały użytkowników w błąd i mimo że znajdują się na portalu od dłuższego czasu, nie zostały przez moderację serwisu usunięte. Można zatem jednoznacznie potwierdzić tezy postawione we wstępie przez autora: to właśnie контент wojenny jest aktualnie najbardziej popularny ze znacznikiem „Ukraina”, a w najpopularniejszych postach występują znamiona dezinformacji. Trudno jest jednak ocenić, czy dezinformacja jest wynikiem braku wiedzy autora postu, czy zamierzonym działaniem. Reasumując, front wojenny przebiega również w Internecie. Mimo że według badań wojna hybrydowa nie wpływa znacząco na patriotyzm młodzieży (Kamionka, 2020), służby bezpieczeństwa danego państwa, moderatorzy, ale również przede wszystkim rodzice powinni monitorować treść, jaka trafiła przez portale społecznościowe do dzieci i młodzieży, szczególnie w warunkach trwającej w Europie wojny.

Bibliografia

- Czerny, P. (2021). *Czy TikTok jest niebezpieczny dla dzieci? Ciemna strona pozornie niewinnej aplikacji*. Pozyskano z: <https://nano.komputronik.pl/n/czy-tiktok-jest-niebezpieczny-dla-dzieci/> (dostęp: 08.12.2022).
- Dang, S., Culliford, E. (2022). *TikTok war: How Russia's invasion of Ukraine played to social media's youngest audience*. Pozyskano z: <https://www.reuters.com/technology/tiktok-war-how-russias-invasion-ukraine-played-social-medias-youngest-audience-2022-03-01/> (dostęp: 08.12.2022).
- Juda, Ł. (2021). #Jaramniewiara. *Ewangelizacja online na platformie TikTok*. „Media i Społeczeństwo”, 14. DOI: <https://doi.org/10.53052/MiS.2021.14.13> (dostęp: 08.12.2022).
- Kamionka, M. (2020). Patriotism of the Young Generation in Ukraine in the Era of Hybrid War. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 18. DOI: <https://doi.org/10.47459/lasr.2020.18.10>. (dostęp: 08.12.2022).
- Kuśmierk, M. (2022). *Czy TikTok jest niebezpieczny i szpieguje użytkowników? Aplikacja ma (nie)ograniczone uprawnienia*. <https://spidersweb.pl/2022/02/czy-tiktok-jest-niebezpieczny-szpieguje-nieograniczone-uprawnienia-aplikacji.html> (dostęp: 08.12.2022).
- Lechert, J. (2020). *Macedonia Północna 30 członkiem NATO*, <https://warsawinstitute.org/pl/macedonia-polnocna-30-czlonkiem-nato/> (dostęp: 08.12.2022).
- Ruby, D. (2022). *35+ TikTok User Statistics: How many TikTok Users Are There In 2022?*, <https://www.demandsage.com/tiktok-user-statistics/> (dostęp: 08.12.2022).
- Sawicka, U. (2021). TikTok w kontekście wspólnoty – relacje i reakcje użytkowników aplikacji w czasie pandemii. *Media – Culture – Social Communication*, 17. DOI: <https://doi.org/10.31648/mkks.6538> (dostęp: 08.12.2022).
- Stokel-Walker, Ch. (2022). *TikTok Was Designed for War*, <https://www.wired.co.uk/article/ukraine-russia-war-tiktok> (dostęp: 08.12.2022).
- Szwast, T. (2022). *TikTok – od zabawnych filmików do niebezpiecznej propagandy*, <https://antyweb.pl/tiktok-od-zabawnych-filmikow-do-niebezpiecznej-propagandy> (dostęp: 08.12.2022).
- Tkachenko, I. (2013). Wirusowe tańce jako narzędzie nowoczesnego marketingu. *TH!NK - studenckie naukowe czasopismo internetowe* Nr. 4(16) 2013. Wyższa Szkoła Informatyki i zarządzania w Rzeszowie, s. 83–92.
- Użytkownik Tiktoka w Polsce*, <https://www.openmobi.pl/raporttiktok/raportFolder/raporttiktok.pdf> (dostęp: 08.12.2022).
- Zasady Społeczności*, <https://www.tiktok.com/community-guidelines?lang=pl> (dostęp: 08.12.2022).
- Дворовые Песни – Четверо друзей текст песни*, <https://lyricsworld.ru/Dvorovyie-Pesni/CHetvero-druzey-309648.html> (dostęp: 08.12.2022).